

ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ 11 ฉบับที่ 45 ประจำวันที่ 13 พฤศจิกายน 2567

หนอนขอนใบในพืชตระกูลส้ม (citrus leafminer)

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกพืชตระกูลส้ม เช่น ส้มเขียวหวาน ส้มโอ มะนาว และมะกรูด ในระยะแตกใบอ่อน ฝ้าระวังการระบาดของหนอนขอนใบส้ม เนื่องจากสภาพอากาศช่วงนี้เป็นช่วงต้นฤดูหนาว อุณหภูมิต่ำ และมีฝนตกในบางพื้นที่ ความชื้นในอากาศสูงเหมาะต่อการระบาด ดังนั้นเกษตรกรควรหมั่นสำรวจสวนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเริ่มพบรอยทางสีขาว คดเคี้ยวไปมาคล้ายงูเลื้อยบนใบ ให้ดำเนินการควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง หรือสามารถขอคำแนะนำได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Phyllocnistis citrella* Stainton

วงศ์ : Gracillariidae

อันดับ : Lepidoptera

รูปร่างลักษณะ

ไข่ มีลักษณะรูปครึ่งวงกลม พบที่ใบอ่อนด้านบนและหลังใบ ไข่มีขนาดกว้าง 0.3 มิลลิเมตร และฟักเป็นตัวหนอนภายใน 3 - 5 วัน

หนอน เมื่อฟักออกจากไข่จะเจาะเข้าไปใต้ผิวใบทันที ทำลายโดยใช้ปากซึ่งมีเขี้ยวลักษณะคล้ายใบมีดตัดเนื้อเยื่อและกินน้ำเลี้ยงไปเรื่อย ๆ หนอนระยะแรกมีสีเหลืองอ่อน หนอนที่โตเต็มที่ มีสีเหลืองเข้ม ระยะหนอน 7 - 10 วัน

ดักแด้ หนอนขอนใบเมื่อโตเต็มที่ จะพับขอบใบ และเข้าดักแด้อยู่ภายใน ดักแด้มีสีเหลืองเข้ม จนถึงน้ำตาล มีหนามแหลมที่ปลายหัว ระยะดักแด้ 5 - 10 วัน

ตัวเต็มวัย เป็นผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็กประมาณ 2 มิลลิเมตร ลำตัวสีนวล ปีกสีขาวเหลืองปน ปีกหน้าเล็กเรียว ขอบปีกใกล้ปลายปีกมีขนเป็นครุยยาว มีจุดสีดำข้างละจุด ปลายปีกมีแถบขวางมีสีน้ำตาลเข้ม ปีกคู่หลังเล็กเรียวมีขนเป็นครุยยาวล้อมรอบ ท้องสีขาวเงิน เพศเมียวางไข่เป็นฟองเดี่ยว บริเวณใกล้ ๆ เส้นกลางใบ โดยสามารถวางไข่ได้ประมาณ 50 ฟอง ส่วนใหญ่จะพบด้านใต้ใบมากกว่าด้านบนใบ

วงจรชีวิตจากไข่ถึงตัวเต็มวัย ประมาณ 15 - 25 วัน

ลักษณะการทำลาย

หนอนซอนใบส้มสร้างความเสียหายในระยะแตกใบอ่อน ตัวเต็มวัยจะวางไข่ใต้เนื้อเยื่อใบใกล้เส้นกลางใบส้ม เมื่อไข่ฟักเป็นตัวหนอนจะกัดกินและซอนโซอยู่ในระหว่างผิวใบ หนอนจะทำลายด้านใต้ใบมากกว่าบนใบ รอยทำลายสังเกตได้ง่ายตั้งแต่เริ่มทำลายโดยเห็นเป็นเส้นทางสีขาวเรียวยาวในระยะเริ่มแรก และขยายใหญ่ขึ้นเป็นทางคดเคี้ยวไปมา ใบมีลักษณะบิดงอลงทางด้านที่มีหนอนทำลาย นอกจากทำลายใบแล้ว ถ้ามีการระบาดมากหนอนจะเข้าทำลายกิ่งอ่อนและผลอ่อนด้วย มีผลทำให้ส้มต้นเล็กชะงักการเจริญเติบโตได้ รอยแผลที่เกิดจากการทำลายจะเป็นช่องทางให้เชื้อแบคทีเรียสาเหตุโรคน้ำแฉะเกอร์เข้าทำลาย ทำให้เกิดโรคน้ำแฉะเกอร์รุนแรงขึ้น

พืชอาหาร : พืชตระกูลส้มทุกชนิด เช่น ส้มเขียวหวาน ส้มโอ มะนาว มะกรูด

แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

1. บังคับยอดให้แตกพร้อมกัน สามารถควบคุมประชากรของหนอนซอนใบส้มได้ดีขึ้น สะดวกในการดูแลรักษา ช่วยลดจำนวนครั้งในการใช้สารเคมีในการแตกยอดแต่ละรุ่น และเป็นการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติอีกด้วย
2. ใบอ่อนที่พบหนอนซอนใบส้มลงทำลายมากควรเก็บทำลายทิ้ง เพื่อลดปริมาณหนอนซอนใบส้มในการแตกยอดของมะนาวรุ่นต่อไป

3. สํารวจหนอนซอนใบส้มช่วงแตกใบอ่อน หากยอดอ่อนถูกทำลายเกินกว่าร้อยละ 50 ของยอดที่ส้มสำรวจทั้งหมด ให้พ่นสารกำจัดแมลง เช่น

- ปีโตรเลียมสเปรย์ออยล์ 83.9% EC อัตรา 40 มิลลิลิตร
- โคลไทอะนินดิน 16% SG อัตรา 5 กรัม
- ไทอะมีทอกแซม 25% WG อัตรา 5 กรัม
- อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 2 กรัม

โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วทั้งหลังใบและหน้าใบ และถ้าสำรวจพบว่ายังมีการระบาดของหนอนซอนใบส้มให้พ่นซ้ำ

*การใช้ปีโตรเลียมสเปรย์ออยล์ ในการป้องกันกำจัดหนอนซอนใบส้มให้มีประสิทธิภาพดีต้องทำการพ่นสารโดยใช้อัตราน้ำมากกว่าการพ่นสารฆ่าแมลงทั่วไป เพื่อให้สารน้ำมันเคลือบใบพืช

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

ที่ปรึกษา : นางสาวสุนนา สิมาสฤษฏ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช

เรียบเรียงและบรรณาธิการ : นางสาวกันยากร อุทัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

